

Романовська Л.І., Подкоритова Л.О.

ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Навчальний посібник

Романовська Л.І., Подкоритова Л.О.

ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

**Навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів**

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

**Львів
"Новий Світ - 2000"
2011**

УДК 159.9
ББК 88
Р69

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу видавництва забороняється.*

Гриф надано Міністерством освіти і науки України

(Лист N° 1.4/18-Г-599 від 07.03.08)

*Схвалено Вченою радою
Хмельницького національного університету
(Протокол № 3 від 30.10.07р.)*

Рецензенти:

М.О. Смульсон - доктор психологічних наук, професор, завідувач лабораторії інноваційних технологій Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України;

Є.М. Потапчук - доктор психологічних наук, професор, начальник кафедри кримінального права Національної академії прикордонної служби України імені Б. Хмельницького;

Н.В. Ханецька - кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Хмельницького національного університету}.

Романовська Л.І., Подкоритова Л.О.

Р69 Диференційна психологія: Навч. посіб. - Львів: "Новий Світ - 2000". 2011. - 236 с.

ISBN 978-966-418-074-7

У навчальному посібнику розкриваються основні поняття, предмет та завдання диференційної психології, наводяться теоретичні відомості щодо історії її становлення, описані її основні методи, розглянуто індивідуальну специфіку психічних процесів і властивостей, проаналізовано статево-рольову диференціацію та стильові особливості індивідуальності. Посібник містить навчальну програму однойменного курсу, лекційну частину із запитаннями та завданнями для самоконтролю та психодіагностичний інструментарій до курсу.

Рекомендований студентам психологічних та педагогічних спеціальностей, а також може бути у нагоді викладачам, вчителям, практичним психологам.

УДК 159.9
ББК 88

ISBN 978-966-418-074-7

© Романовська Л.І., Подкоритова Л.О., 2011
© "Новий Світ - 2000", 2011

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КURСУ "ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ"	8
Тема 1. Предмет, історія та методи диференційної психології	12
1.1. Диференційна психологія як галузь психологічної науки. Предмет і завдання диференційної психології	12
1.2. Виникнення диференційної психології та основні етапи її розвитку	14
1.3. Міждисциплінарні зв'язки диференційної психології з іншими галузями психологічних знань, роль у практичній психології	20
1.4. Методи диференційної психології	21
<i>Контрольні запитання і завдання</i>	23
<i>Завдання творчого характеру</i>	23
Тема 2. Особливості психологічного вивчення у диференційній психології. Джерела індивідуальних відмінностей	24
2.1. Психогенетика індивідуальних відмінностей. Взаємодія середовища і спадковості	24
2.2. Психофізіологія індивідуальних відмінностей	30
2.3. Нейрофізіологія індивідуальних відмінностей	32
2.4. Проблема функціональної спеціалізації півкуль і їх взаємодія	33
2.5. Біологічне дозрівання і психічний розвиток	37
<i>Контрольні запитання і завдання</i>	41
<i>Завдання творчого характеру</i>	42
Тема 3. Типові виміри суб'єктивної реальності	43
3.1. Поняття психологічної норми	43
3.2. Особистість, індивід, індивідуальність	45
3.3. Типологія і класифікація. Поняття типу у психології. Прийоми і способи наукової класифікації	47
<i>Контрольні запитання і завдання</i>	52
<i>Завдання творчого характеру</i>	52

Тема 4. Індивідуальна специфіка психічних процесів і властивостей	53
4.1. Індивідуальні відмінності пам'яті в людей.....	53
4.2. Індивідуальні особливості мислення та інтелекту.....	56
4.3. Поняття про здібності і їхню природу. Задатки як природні передумови здібностей.....	59
4.4. Креативність та геніальність як особливі відмінності.....	71
4.5. Антиципація у структурі індивідуальних відмінностей.....	80
4.6. Темперамент і його місце у структурі індивідуальних властивостей.....	88
4.7. Характер та інші властивості індивідуальності. Типологія характерів.....	109
4.8. Акцентуації характеру.....	117
<i>Контрольні запитання і завдання</i>	125
<i>Завдання творчого характеру</i>	126
Тема 5. Етнічні аспекти і диференційна психологія	127
5.1. Національний характер: поняття, фактори впливу, дослідження.....	127
5.2. Національні характери окремих народів світу.....	128
5.3. Національний характер українців.....	138
<i>Контрольні запитання і завдання</i>	142
<i>Завдання творчого характеру</i>	143
Тема 6. Аспекти статево-рольової диференціації	144
6.1. Стать у структурі індивідуальності. Аспекти статевої ідентичності.....	144
6.2. Теорії розвитку статевої ідентичності.....	147
6.3. Аспекти статевої диференціації.....	152
6.4. Статеві відмінності в психічній діяльності і поведінці.....	160
<i>Контрольні запитання і завдання</i>	168
<i>Завдання творчого характеру</i>	168
Тема 7. Стильові особливості індивідуальності	169
7.1. Загальне уявлення про стиль.....	169
7.2. Поняття життєвого стилю в психології.....	171
7.3. Поняття когнітивного стилю у психології індивідуальності.....	179
7.4. Індивідуальний стиль діяльності.....	187

7.5. Стратегії і стилі спілкування	188
7.6. Стилї педагогічного спілкування	190
7.7. Стилї лідерства або керування	191
7.8. Стилї і помилки батьківського виховання	192
<i>Контрольні запитання і завдання</i>	<i>196</i>
<i>Завдання творчого характеру</i>	<i>196</i>
ПСИХОДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДО КУРСУ ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ"	197
ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО	211
КОРОТКИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	212
ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ	225